

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **I.**, bývajúcej v Ž., proti odporkyni **M., s.r.o.**, so sídlom v Ž., zastúpenej Mgr. M., so sídlom v M., **o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2 C 96/2006, na dovolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. februára 2008 sp. zn. 6 Co 190/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 27. februára 2008 sp. zn. 6 Co 190/2007 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 2. marca 2007 č.k. 2 C 96/2006-89 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľka domáhala určenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru, daného jej listom odporkyne z 5. mája 2006. Odporkyňa v ňom uviedla, že „zo zápisu z previerky vykonaných služobných ciest vyhotoveného 4. apríla 2006 jednoznačne vyplýva, že ste závažným spôsobom porušili pracovnú disciplínu tým, že ste si v rokoch 2003, 2004, 2005 neoprávnene mnohonásobne vypisovali služobné cesty a vyúčtovali cestovné náhrady za ne, pričom na týchto služobných cestách ste sa preukázateľne nezúčastnili, neboli fakticky uskutočnené. Všetky dôkazy o týchto skutočnostiach sú uvedené v predmetnom zápise z previerky, s ktorým ste boli oboznámená 24. apríla 2006, čo ste potvrdili svojim podpisom“. Zo zápisnice z prerokovania odporkyňou požadovanej náhrady škody z 24. apríla 2006 mal súd zistené, že s navrhovateľkou bola prerokovaná náhrada škody vo výške 108 610 Sk, ktorú spôsobila prijatím neoprávnene vyplatených cestovných náhrad za neuskutočnené pracovné cesty. Zo zápisnice z previerky vykonaných služobných ciest z 24. apríla 2006 mal súd preukázané, že v mesiacoch marec až apríl 2006 bola vykonaná kontrola služobných ciest, ktoré uskutočnila navrhovateľka v období rokov 2003 až 2005. Dôvodom previerky bol vysoký počet služobných ciest vlastným motorovým vozidlom do

firiem, v ktorých navrhovateľka v skutočnosti nikdy nebola. Z vykonaného dokazovania mal súd nepochybne preukázané, že vzhľadom na závažnosť porušenia pracovnej disciplíny bolo okamžité skončenie pracovného pomeru dané navrhovateľke plne v súlade s ustanoveniami § 68 ods. 1 a 2 a § 70 Zákonníka práce. Výpoveď bola riadne skutkovo vymedzená, i keď sa v nej neuvádzajú konkrétne služobné cesty, so zreteľom na ktoré s ňou bol okamžite skončený pracovný pomer. V okamžitom skončení pracovného pomeru je totiž jednoznačný odkaz na zápis z previerky, s ktorým bola navrhovateľka oboznámená 24. apríla 2006. Z týchto dôvodov návrh zamietol. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil poukazom na úspech odporkyne v konaní.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Žiline rozsudkom z 27. februára 2008 sp. zn. 6 Co 190/2007 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil – určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru dané navrhovateľke listom z 5. mája 2006 je neplatné. Rozhodol tiež o náhrade trov konania. V odôvodnení pripomenul, že vzhľadom na okamžité skončenie pracovného pomeru 5. mája 2006 treba prejednávajúcu vec posudzovať podľa zákona č. 311/2001 Z.z. v znení jeho novely zákona č. 570/2005 Z.z. (ďalej len „Zákonník práce“). Poukázal na ustanovenia § 68 ods. 1 písm. b/, § 68 ods. 2, § 70 a § 15 Zákonníka práce a uviedol, že okamžité skončenie pracovného pomeru musí spĺňať materiálne predpoklady (existenciu taxatívne vymedzeného dôvodu na okamžité skončenie pracovného pomeru podľa § 68 Zákonníka práce) a formálne predpoklady (písomnú formu, doručenie zamestnancovi, skutkovo vymedzený dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru, ktorý nie je možné dodatočne meniť). Nedodržanie týchto náležitostí má za následok neplatnosť tohto právneho úkonu. Na základe výsledkov dokazovania dospel odvolací súd k záveru, že dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru v liste odporkyne z 5. mája 2006 nebol vymedzený tak, ako to ustanovuje § 70 Zákonníka práce. Z predmetného právneho úkonu odporkyne (okamžitého skončenia pracovného pomeru) nemožno ani výkladom prejaviť vôľu zistiť, že by odporkyňa ako dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru uvádzala konkrétne služobné cesty a za ne vyúčtované cestovné, ktoré by časovo spadali do obdobia vyplývajúceho z ustanovenia § 68 ods. 2 Zákonníka práce. Z obsahu okamžitého skončenia pracovného pomeru nemožno, a to ani odkazom na vykonanú previerku, vyvodiť, že odporkyňa považovala posledné tri porušenia pracovnej disciplíny – neuskutočnené služobné cesty v roku 2005 za dôvod pre okamžité skončenie pracovného pomeru. Ak sa aj 24. apríla 2006 po vykonaní previerky dozvedela o tom, že v rokoch 2003 až 2005 navrhovateľka vykazovala uskutočnenie (reálne nevykonaných) služobných ciest, z obsahu okamžitého

skončenia pracovného pomeru nevyplýva, že by dôvod pre toto skončenie bol iba za neoprávnené vyúčtovanie služobných ciest od septembra roku 2005. Skončenie pracovného pomeru z 5. mája 2006 je z uvedeného dôvodu neurčité. Konkrétny skutok, so zreteľom na ktorý bolo odporkyňou dané, nebolo možné z neho zistiť ani na základe výkladu v zmysle § 15 Zákonníka práce. Keďže okamžité skončenie pracovného pomeru nebolo určité, nebola splnená jedna z formálnych podmienok pre platné skončenie pracovného pomeru. Vzhľadom na to odvolací súd návrhu navrhovateľky v celom rozsahu vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu napadla dovolaním odporkyňa. Podľa jej názoru spočíva napadnuté rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení. V okamžitom skončení pracovného pomeru z 5. mája 2006 je dostatočne skutkovo vymedzený dôvod v zmysle § 70 Zákonníka práce; na tom nič nemení okolnosť, že samotné vymedzenie je uskutočnené odkazom na inú listinu – zápis z previerky vykonaných služobných ciest z 24. apríla 2006, ktorým bola navrhovateľka preukázateľne oboznámená so skutočnosťami, ktoré jej odporkyňa vytýka ako závažné porušenie pracovnej disciplíny, a so zreteľom na ktoré s ňou okamžite skončila pracovný pomer. Podľa § 68 ods. 2 Zákonníka práce môže zamestnávateľ podľa odseku 1 okamžite skončiť pracovný pomer iba v lehote jedného mesiaca odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie dozvedel, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol. Tri posledné (vyúčtované, ale reálne neuskutočnené) služobné cesty, ako to napokon vyplýva zo zápisu z previerky vykonaných služobných ciest z 24. apríla 2006, boli vykázané a vyúčtované v dobe jedného roka pred okamžitým skončením pracovného pomeru s navrhovateľkou. Ide o služobné cesty: 1. do Zvolena 7. septembra 2005, 2. do Žiaru nad Hronom 20. septembra 2005 a 3. do Bratislavy 26. septembra 2005. Prvostupňový súd považoval za preukázané (a odvolací súd to nevyvrátil), že deklarované závažné porušenie pracovnej disciplíny zo strany odporkyne v týchto troch prípadoch nastalo v objektívnej lehote jedného roka spätne od doručenia okamžitého skončenia pracovného pomeru. Ostatné prípady porušenia pracovnej disciplíny boli v zápise z previerky a tiež v okamžitom skončení pracovného pomeru uvedené len z dôvodu komplexného opísania protiprávneho konania navrhovateľky. V záverečnej časti dovolania odporkyňa pripustila, že ak okamžité skončenie pracovného pomeru bolo dané navrhovateľke za viacnásobné porušenie pracovnej disciplíny rovnakým, presne definovaným spôsobom v rôznom, avšak presne určenom čase, pričom časť prípadov porušenia pracovnej disciplíny z hľadiska časového spadá do obdobia objektívnej jednoročnej lehoty (§ 68 ods. 4 Zákonníka práce), a k časti prípadov porušenia pracovnej

disciplíny z hľadiska časového došlo pred obdobím uvedenej objektívnej jednoročnej lehoty, je okamžité skončenie pracovného pomeru neplatné v časti týkajúcej sa prípadov porušenia pracovnej disciplíny, ku ktorým došlo pred lehotou uvedenou v § 68 ods. 4 Zákonníka práce. Podľa názoru dovolateľky je však okamžité skončenie pracovného pomeru vo zvyšku platné. Z uvedených dôvodov žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľka vo vyjadrení k dovolaniu poprela existenciu dôvodu pre okamžité skončenie pracovného pomeru a mimoriadny opravný prostriedok odporkyne označila za neopodstatnený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok treba zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. sa dovolací súd zaoberal predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred

súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Žiadna z týchto väd nebola v dovolaní namietaná a ani nevyšla najavo v dovolacom konaní.

Dovolací súd je podľa § 242 ods. 1 O.s.p. povinný zohľadniť nielen prípadné procesné vady konania majúce za následok zmätočnosť (§ 237 O.s.p.), ale tiež iné procesné vady, nevymenované v § 237 O.s.p., pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. O takúto, tzv. inú vadu konania ide tiež vtedy, ak súd v procese dokazovania nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom spôsobom, ktorý predpisuje zákon. O tom, či dokazovanie bolo vykonané v súlade so zákonom a spôsobom upraveným v zákone, môže dovolací súd usudzovať len zo zápisníc spísaných súdmi nižších stupňov (viď napríklad § 40 ods. 1 O.s.p. a § 52 ods. 1 vyhlášky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy), ktoré sú založené v spise.

Zo zápisnice z pojednávania na Okresnom súde Žilina uskutočneného 1. marca 2007 (č.l. 68 spisu) nevyplýva, že by súd na tomto pojednávaní vykonal dokazovanie niektorými listinnými dôkazmi, teda ani tými, ktoré sú v spise založené (viď napríklad č.l. 12 až 30 alebo 53 až 67 spisu). Zápisnica z nasledujúceho pojednávania na tomto okresnom súde, ktoré sa uskutočnilo 2. marca 2007 (č.l. 77 spisu), začína prijatím uznesenia, v zmysle ktorého súd vyhlásil dokazovanie za ukončené, pokračuje záverečnými prednesmi zástupcov účastníkov konania. V zmysle tejto zápisnice „sa“ súd následne oboznámil s pripojenými listinnými dôkazmi (bez ich akéhokoľvek konkretizovania a bližšieho označenia), ďalej s písomnými vyjadreniami účastníkov konania a s ďalšími (neoznačenými) listinnými dôkazmi. Dovolací súd v súvislosti s tým pripomína, že Občiansky súdny poriadok predpisuje, ako sa má vykonať dokazovanie listinným dôkazom; zákon neponecháva na úvahu súdu, akým spôsobom takéto dokazovanie vykoná. V zmysle § 129 O.s.p. sa dôkaz listinou vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí (iba vtedy), ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie. O tom, že by v danom prípade bolo takto vykonané dokazovanie listinnými dôkazmi, nesvedčí obsah ani jednej zo súdnych zápisníc spísaných Okresným súdom Žilina.

Ani odvolací súd na jedinom uskutočnenom odvolacom pojednávaní 27. februára 2007 nevykonával dokazovanie listinnými dôkazmi založenými v spise (s výnimkou listu odporkyne,

ktorým s navrhovateľkou okamžite skončila pracovný pomer - vid' č.l. 118 a 119 spisu) spôsobom, ktorý vyplýva z § 129 O.s.p.

Z dôvodov uvedených vyššie je zrejmé, že dovolanie bolo podané proti rozsudku odvolacieho súdu vydanému v konaní postihnutom tzv. inou procesnou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, na ktorú musí dovolací súd vziať zreteľ, i keď nebola v dovolaní namietaná (vid' § 242 ods. 1 O.s.p.).

So zreteľom na zaťaženie konania uvedenou procesnou vadou Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. mája 2009

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková